

VÄLFÄRDSFÖRETAGENS
INNOVATIONER

FÖRBÄTTRAR VÅRA LIV

EN RAPPORT OM VÄLFÄRDEN I STOCKHOLM

FRÅN STOCKHOLMS HANDELSKAMMARE 2017:02

INTERVJU MED CECILIA BERGH, MANDO

Behandlar och botar ätstörningar

Först utvecklade man en behandling för anorexi. Sedan visade det sig att samma metod fungerar mot fetma. Stockholmsföretaget Mando har förnyat ätstörningsvården långt utanför Sveriges gränser.

”Det är inte bara vikten som blir normal igen, tankarna blir också bättre”

CECILIA BERGH

En flicka mellan 13 och 17 år. Så ser den typiska patienten ut som insjuknar i anorexi. Och tyvärr är hennes utsikter dåliga. Bara var fjärde anorektiker blir frisk, resten blir kroniker eller pendlar mellan förbättring och återfall.

Cecilia Bergh, grundare och vd för Mando, forskade om ätbeteende och mättnad vid Karolinska institutet. Hon ville förbättra behandlingen, de som fanns fungerade inte.

– Våra patienter ville ha hjälp att äta. Att lära sig börja äta och sluta äta när man är mätt.

Så började utvecklingen av den nya behandlingsmetoden. Nyckeln är Mandometer, en våg som registrerar hur mycket och hur snabbt patienten äter samt en dator som frågar hur mätt hon känner sig. Förprogrammerade kurvor för ättakt och mättnad på datorns skärm hjälper patienten att lära sig äta igen.

I dag används femte generationen av Mandometer, en tunn våg som kommunicerar trådlöst med en smartphone. Den används av anorektiker och bulimiker på Mandos kliniker i Sverige, Australien och USA. Tre av fyra patienter blir symtomfria efter behandlingen och av dem är 90 procent fortfarande friska fem år senare.

Samma metod används också för att behandla patienter med allvarlig övervikt.

– Det är inte bara vikten som blir normal igen, tankarna blir också bättre. Ätbeteendet förändrar sättet att tänka. Många tror att det är tvärt om men det är fel. Du är hur du äter! När man får ordning på sitt ätbeteende börjar man tycka om sin kropp och man vågar anta nya utmaningar, säger Cecilia Bergh.

Hon och professor Per Södersten startade Mando 2000, samtidigt som Huddinge sjukhus bolagiserades. Namnet blev Mando, jag äter på latin.

Varför ville du starta företag i stället för att fortsätta i landstinget?

– Innovatörer måste få utrymme att testa nya idéer. Långa beslutsvägar i landstinget sätter gränser som ingen innovatör vill vara med om. Det blir väldigt tungrott.

– Vi kunde göra det mesta snabbare, bättre och billigare. Vi betalar till exempel bara drygt hälften så mycket i hyra nu som när vi var bundna av landstingets avtal.

Mando har aldrig haft vinstutdelning, alla överskott går till forskning och utveckling.

– Vår devis under de 25 år vi utvecklat metoden har varit att vi går dit forskningen tar oss. Forskningen är guldet i verksamheten. Forskningen ger verksamheten stabilitet – inte minst när man utmanar etablerade föreställningar, säger Cecilia Bergh.

Mando har landets första avtal för värdebaserad vård av ätstörningar med landstinget i Västra Götaland, man får betalt för de patienter som blir friska. Värdebaserad vård är framtidens modell, menar Cecilia Bergh: precis som i andra verksamheter måste kostnader sättas i relation till effekter.

– Sjukvård kostar för mycket, nästan överallt. Det måste finnas en tydlig koppling mellan åtgärd och effekt. Men i dag efterfrågas inte resultat i de upphandlingar vi deltar i, säger hon.

Liksom övriga sjukvården ligger Mando i startgrupperna för en omfattande digitalisering. Nästa steg är behandling online.

– De patienter som inte är så sjuka kan behandlas utan att komma till kliniken. Det skulle gå bra med en digital kopia, en webbportal där hela behandlingen finns som en lättversion av behandlingen här i kliniken

Hur kan vi stimulera fler innovationer som Mando i svensk sjukvård?

– Det är alldeles för trögt med finansieringen av nya idéer. Det beror nog på att det är svårt att bedöma vilka idéer som verkligen är nya. Men jag har en idé: man belönar de handläggare i statliga myndigheter och landsting som kan. De som inte bara identifierar utan också stödjer effektiva behandlingar ska vara med i arbetet. Och de ska få belöning när de lyckas!

FAKTA MANDO:

Det finns sex Mandometerkliniker, fyra i Sverige, en i Australien och en i USA.

Mando har vårdavtal med landstingen i Stockholm, Västra Götaland, Värmland och Gävle.

Drygt 1 200 patienter med anorexi, bulimi eller andra ätstörningar har blivit friska.

STOCKHOLMS HANDELSKAMMARE, Box 160 50, 103 21 Stockholm

Tel: 08-555 100 00 // www.chamber.se

Ansvarig analys: **Andreas Åström**, andreas.astrom@chamber.se

Ansvarig kommunikation: **Andreas Åström**, andreas.astrom@chamber.se

Stockholms Handelskammare